NORMAL
ANLIK
DİJİTAL DERGİ
e-ISSN: 2717-7378
SAYI:11 KISIM:4

KANDEMİR KONDUK

"Güleriz ağlanacak halimize!.."

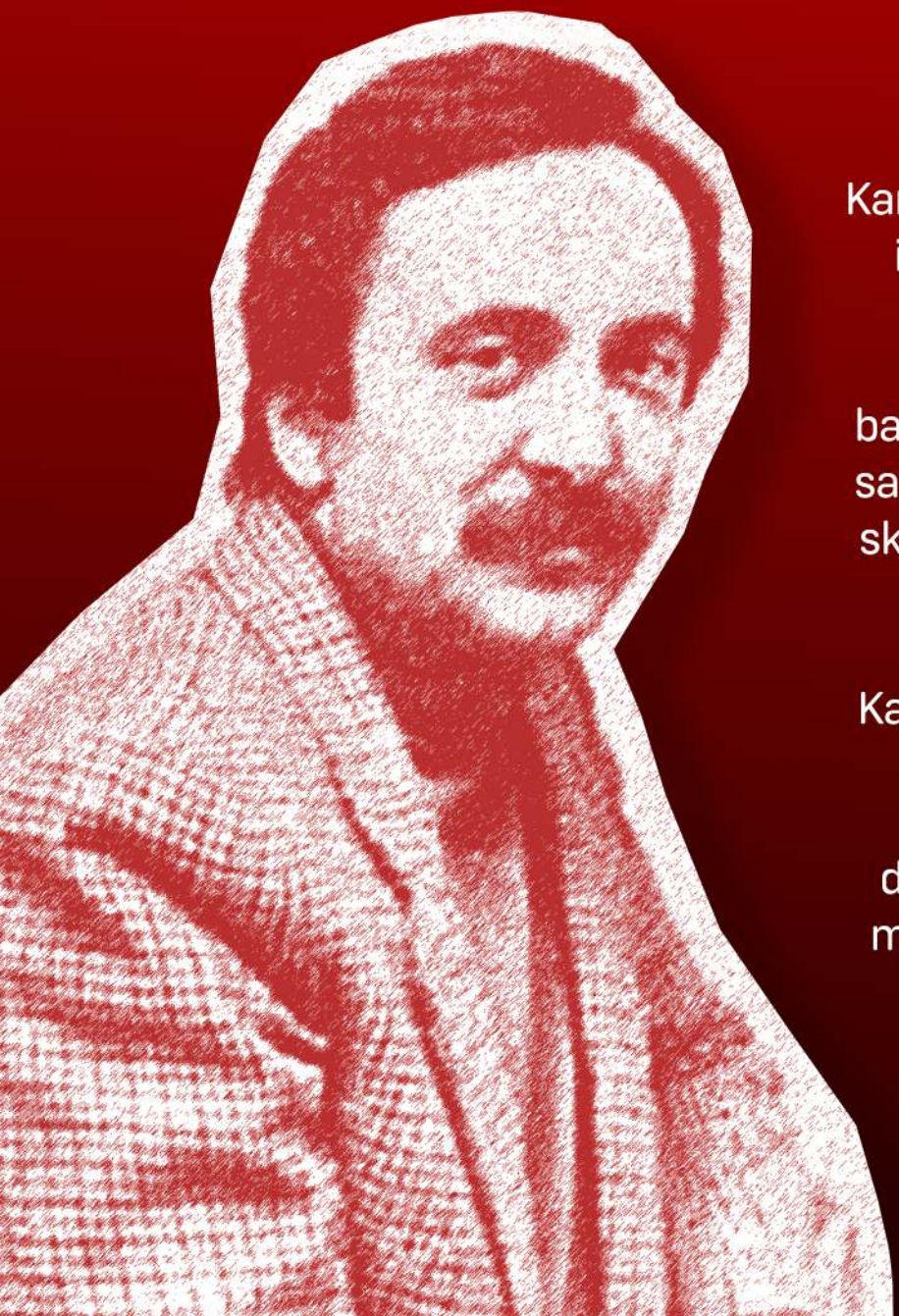
Röportaj: Hilal Hoşgör

ANLIK
SAYI:11 KISIM:2

KANDEMİR KONDUK

"Ne zaman benimle röportaj yapsalar, hiç komik değil anlattıkların, diyorlar!.. Ne halt edeyim, adam zamanında 'mizah ciddi bir iştir' demiş!.."

Röportaj: Hilal Hoşgör

Kandemir Konduk komedisini izleme şansı elde etmiş bir nesle ait olmak çok şanslı hissettiriyor. 1972 yılında başlayan sanat hayatına çok sayıda sahne oyunu, pek çok skeç, parodi, dizi ve program sığdıran bir yazar olarak üretmeyi hiç bırakmadı. Kandemir Konduk ile bu yola nasıl baş koyduğunu, günümüzü nasıl değerlendirdiğini ve nelerle meşgul olduğunu konuştuk.

Devekuşu Kabare, Zeki Alasya - Metin Akpınar önderliğinde Türkiye'de bir döneme damgasını vurmuş bir kumpanya olduysa, Kandemir Konduk'un 'Yasaklar' oyununun metinsel gücünün buna etkisini yadsıyamayız. Hala güncelliğini koruyan bir mizaha sahip oyunu bilmeyenler, internetten videolarına ulaşabilir. Timur Selçuk besteleri ile hayat bulan şarkıları 1984'ten beri her dönemde söylenebilir kılan zamansız bir mizah dilinden bahsediyoruz:

"Düşünmek yasak bazen,
bazen konuşmak yasak
Bazen bir yazı yazmak,
kitap okumak yasak
İyi güzel de dostlar,
"İnsanız biz" diyorsak
Haykırırız korkusuz,
"olmaz bu kadar yasak"
Gel çık işin içinden,
nasıl sıraya koysak
Öyle çok yasak var ki,
hangi birini saysak"

X,Y,Z kuşağı, fark eder mi? Kandemir Konduk hepsine hitap etmemiş mi?

Belki de bilinçaltım zorladı ve beni dışladıkları, üzdükleri, küçük düşürdükleri için onlara olan kızgınlığımı alay ederek gidermeye çalıştım.

Mesleğe ilk olarak 26 yaşınızda Altan Erbulak ve Metin Serezli'nin Çevre Tiyatrosu'nda 'Yüzsüz Zühtü' oyunu ile başladığınızı ve yazarlıktan önce farklı meslekler denediğinizi biliyoruz. Peki, derdinizi yazı ile anlatma isteğiniz tam olarak ne zaman ortaya çıktı? İçinizde biriken bu kadar hikâye ile 26 yaşınıza kadar nasıl baş ettiniz?

Benim derdim o zamanlar ne olabilirdi ki; Sınıfta kalma korkusu ya da hoşlandığın bir kızın bana yüz vermemesi... Aslında benim asıl derdim o yıllarda çok zayıf bir çocuk oluşumdu. İncecik, sıska yani... Bunu bir yerde daha anlatmıştım; örneğin, top oynarken beni kimse takımına almazdı. Çok zayıf olduğum için işe yaramaz görürlerdi. Ben de bir kenara oturup onların maçını izlerken giderek onları komik bulmaya başladım. Belki de bilinçaltım zorladı ve beni dışladıkları, üzdükleri, küçük düşürdükleri için onlara olan kızgınlığımı alay ederek gidermeye çalıştım. Bu amaçla onları daha dikkatli izleyip sonra da başka çocuklara onların taklitlerini yaparak, bir anlamda intikam alıyordum. Çünkü hepsi dalga geçilmeye elverişliydiler.

Ben bu komiklikleri başkalarına niçin anlattığımın nedenini yıllar sonra anladım.

Beni ezen yok sayanlara onların gülünç hallerini ortaya çıkartarak karşı çıkmış oluyordum.

Örneğin, kimisi top oynarken poposuna iğne batmış gibi birden zıplayarak "Aaah!.." diye bağırıyor, kimisi paytak paytak yürüyüp koşarken sık sık düşüyor, kimisi sürekli burnunu karıştırıyor, birisi gol atınca sevinçten bağırarak küfrediyor, gol yiyen kaleci de onu dövüyordu. Ben bu komiklikleri başkalarına niçin anlattığımın nedenini yıllar sonra anladım. Beni ezen, yok sayanlara onların gülünç hallerini ortaya çıkartarak karşı çıkmış oluyordum. Bu da benim mizaha olan eğilimimin başlangıcıydı sanırım. Hem de muhalif olmamın, hep eleştirel mizah yapmayı benim sevmemin nedeni...

Derdini anlatma isteği, "derdi olduğunu" kabullenmekle ortaya çıkar. Bunu aktarma yolları da bilindiği gibi müzik, resim, yontu, edebiyat vb. sanatsal üretim aracılığıyla olur. Ben bunu ortaokul yıllarında hissedip çeşitli -ufak tefek- yayın organlarına yazdıklarımı gönderdim.

Toplumların bir kesimi de aynı küçük çocuklar gibi boyutsuz, yüzeysel espri ve görüntüleri sever. Ne yazık ki, günümüz Türkiye'sinde mizah-komedi üretenlerin de çoğu bu kesime yönelmiş durumdadır.

Çoğu zaman 'güldürürken düşündüren' diye tabir edilen mizah anlayışınızla hep üretmeye devam ettiniz. Siz tarzınızı böyle mi ifade ediyorsunuz? Ya da şöyle soralım, düşünmeden gülmek mümkün mü ki?

Güncel ya da toplumsal konulara değinmeden salt güldürmek amaçlı çabalar bana biraz zavallı gelmiştir hep... Örneğin yüzü gözü boyalı, kırmızı burunlu, kocaman pabuçlu palyaço düşüp kalkarak vb. hareketlerle ancak çocukları güldürebilir. Çünkü henüz yaşamın gerçekleriyle yüzleşmemiş küçük çocukların 'güldürenden' güldürmesi dışında bir beklentisi yoktur.

Mizah dergilerini bu durumun dışında tutarak düşünürsek *(kaldı ki, o dergiler de yıllardır dergi kapağı ve ilk üç sayfa toplumsal eleştiri, gerisi yüzeysel komiklikler kalıbını nedense kıramadılar)* sahne, perde, ekran ve sosyal medya mizahında, bol bol sorunsuz ülkelerin rahatlığında, eğlence ağırlıklı güldürülere ve sululuklara rastlarız.

Kısacası biz de mizahın durumu da mizahi bir durumdur.

Şunu belirtmek isterim; 'her mizah ürününde kesinlikle toplumsal sorunları irdeleyerek güldürmek gerekir' diye bir kural yoktur elbette. İsteyen istediği biçimde halkını güldürmeye çabalar. Biraz da ironi yapalım; Kimisi hala dedemden kalma Fransız vodvilleriyle, kapılardan adam çıkartıp saklayarak komedi tiyatrosu yapmaya sıvanır, kimisi altı yaş zekasına göre salak sulak komedi filmleri çevirip batar... Kimileri de başının derde girmesini göze alıp halkın yanında mizah yapmaya didinir durur. Kısacası biz de mizahın durumu da mizahi bir durumdur.

Düşünmeden / düşündürmeden salt güldürmek amacıyla üretmek de mümkün. (Aslında o ürünün içinde de elbette bir düşünce vardır.) Benim benimsediğim mizah genelde eleştirisel güldürü sergiler. Ulusal ya da evrensel sorunları irdeleyerek güldürmeyi yeğlerim.

O KADINLAR

Dizileriniz, tiyatro oyunlarınız, kitaplarınız ve şarkı sözlerinizle üretmekten hiç vazgeçmediniz. O yüzden 'Yeni projeleriniz var mı?' demeyeceğiz, onun yerine 'Yeni Projelerinizden Bize Bahsedebilir misiniz?' diyeceğiz :)

Bir yıldır her hafta Sözcü Gazetesi'nin hafta sonu ekinde mizah öyküleri yazıyorum. Bunlardan iki tane kitap yapılacak. Fakat daha önce, bu ay içerisinde **"O KADINLAR"** isimli bir romanım Sözcü Kitabevi'nden çıkıyor. "Günümüz ve bir önceki kuşak kadınları arasında gidip gelen ilginç bir kitap!" dersem reklam olur mu?

KANDEMİR KONDUK

‘Devekuşu Kabare esprileri’ diye bir kavram oluştu ve pek çoğu sizin yazdığınız ‘Yasaklar’a ait. Ülke gündemine göre, yasaklarla ilgili haberler yayınlandıkça, hemen ‘Yasaklar’dan birkaç bölüm internette yayılıyor, izleniyor. Hala güncelliği devam etse bile dönem karşılaştırması adına ‘Yasaklar’ı şimdi yazsanız, yapacağınız en önemli değişiklik ne olurdu?

“En önemli değişiklik; **yasaklanırdı!!!**”

**Yolsuzluk yok, rüşvet yok, gericilik yok;
bütün derdimiz kız ile oğlan nasıl mutlu sona gidecek!**

Adamını bulsam bir gün, bu dizilerin dizisini yapacağım.

Son dönemlerde dizi izleyicileri Netflix, BluTv gibi dijital platformlara yöneldi. Perihan Abla, Mahallenin Muhtarları gibi 90'lı yıllara damgasına vuran, hala özlemle hatırladığımız televizyon dizilerine imza attınız. Siz bu dijital platformlar hakkında ne düşünüyorsunuz? İsminizi dijital bir platformda görecek miyiz?

Dijital platformlarda daha ayağı yere basan konular işleniyor. Türkiye'de erkek kalmamış gibi aynı adama iki kız birden aşık olmuyor (bazen iki kız kardeş), olaylar başka bir gezegende geçiyormuş gibi Türkiye'den habersiz gelişmiyor. Ne pahalılıktan, ne aşı bulamadığından yakınan var bizim dizilerde. Ayrıca; herkesin bir işi var, işsizlik asla söz konusu değil. Model mekanlardaki şirketlerde herkes tıkır tıkır çalışıyor. İşe gidip gelenler trafikte saatlerce beklemediği gibi, ülkede hak, hukuk, adalet, özgürlük her şey tıkırında. Yolsuzluk yok, rüşvet yok, gericilik yok; bütün derdimiz kız ile oğlan nasıl mutlu sona gidecek! Adamını bulsam bir gün, bu dizilerin dizisini yapacağım.

Dijital platformlar çok önemli. O alanlarda çağdışı yasaklar, kısıtlamalar yok. Yazana da oynayana da özgürlük sunuyorlar. En azından, sigarayı, içkiyi kapatıp, her bölümde yirmi kişinin öldüğü vahşi diziler yapmıyorlar!..

Sizinle gülmeyi, mizah anlayışınızı seviyoruz, ama aslında merak ettiğimiz sizi kimlerin güldürdüğü? İşlerini takip ettiğiniz, izlediğiniz ve desteklediğiniz komedyenler var mı? Yeni neslin mizah anlayışını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Beni en çok güldüren, canım ciğerim Müjdat Gezen'dir. Perran'a da (Kutman) çok gülerim. Bu arada, Cem Yılmaz, Ata Demirer, Şahan Gökbakar'ı da yıllardır hayranlıkla izliyorum tabii. Hepsi ayrı bir değer. Tiyatro dünyasında da güldürü adına Zafer Algöz - Çağlar Çorumlu (Güldür Güldür Ekibi), Şevket Çoruh, Murat Akkoyunlu - Günay Karaca, İlker Ayrık, Tolga Çevik, Ezgi Mola gibi yeni kuşak komedi oyuncularını (unuttuklarım affetsin) çok seviyorum.

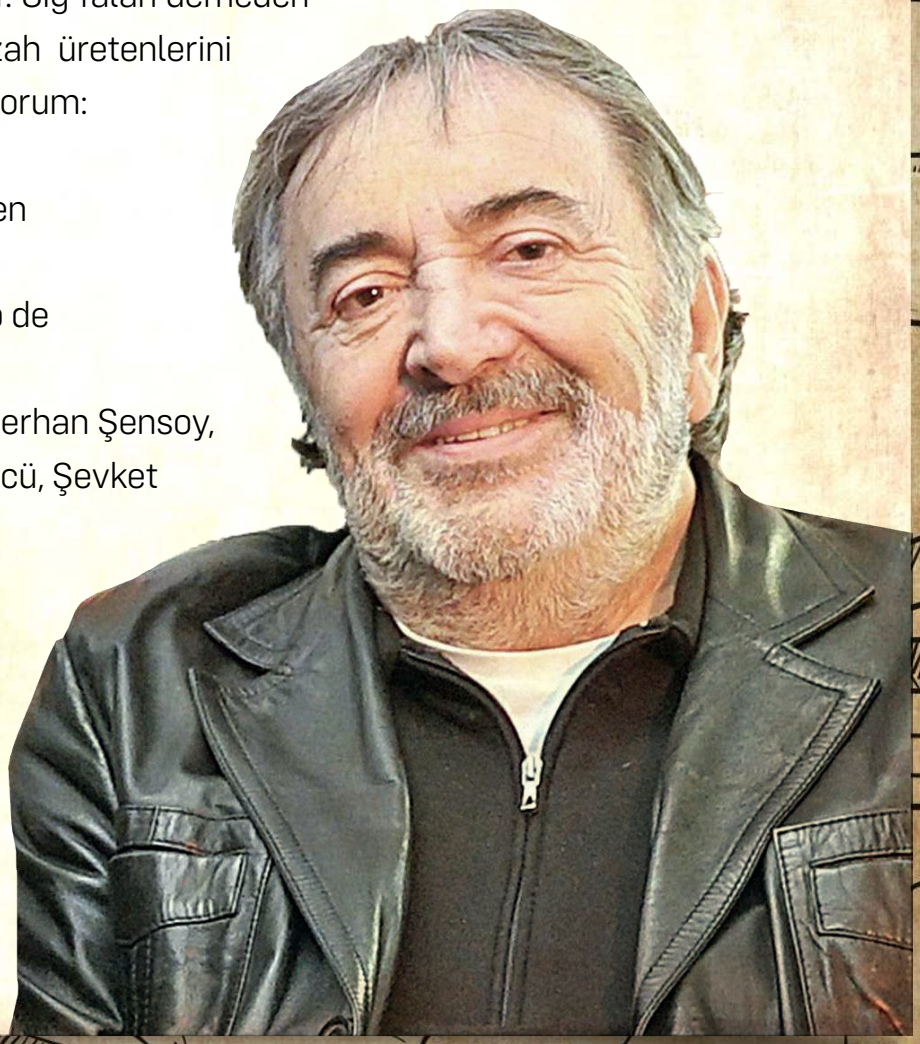

Mizahın zor fakat gerekli olduğu bir dönemdeyiz.

Yeni komedyenler demişken, sığ mı buluyorsunuz bir kısmını, dönemlerinin ruhuna uygun olarak mı değerlendirmeli? Popüler olan bu, orada yapılanı da anlamak mı lazım?

Mizahın zor fakat gerekli olduğu bir dönemdeyiz. Çünkü güldürünün (mizahın) insanların üzerinde didaktik anlatımlar ve bilimsel yorumlardan çok daha fazla benimsenme ve yaygınlaşma özelliği vardır. Sığ falan demeden yaşadığımız dönemin mizah üretenlerini kendimce üç grupta görüyorum:

A- Hiçbir şeyi eleştirmeden güldürmeye çabalayanlar.
B- Eleştiri yapmak isteyip de korkanlar.
C- Bir de Müjdat Gezen, Ferhan Şensoy, Berna Laçin, Levent Üzümcü, Şevket Çoruh, yitirdiğimiz Levent Kırca ve elbette büyük usta Genco Erkal gibi, yazar/çizer mizahçılara değinmeden, yaşamı sorgulayan sanatçılar.

Son olarak özetleyecek olursak sizin Anlık Normal gündeminiz nedir? Ülkeye bir mizahçı gözüyle baktığınızda gündem ne olur?

Bu soruya eski bir sözle yanıt vereyim:

"Güleriz ağlanacak *halimize!..*"

Kandemir Konduk

1945 yılında İstanbul'da doğdu. İlk gülmece yazıları Papağan dergisinde yayımlandı (1968). Daha sonra birçok gülmece dergisinde çalıştı. 1971'de Yüzsüz Zühtü adlı ilk oyunu Çevre Tiyatrosu'nda sahnelendi. Bu oyundan sonra Deli Deli Tepeli, Işıklar Niye Karardı?, İnsanlığın Lüzumu Yok, Yasaklar ve Geceler adlı oyunları da Devekuşu Kabare Tiyatrosu tarafından sahnelenmiştir. Konduk, aynı yıl TRT'de yayımlanan skeç ve parodileriyle televizyon yazarlığına başlamıştır. Sonraki yıllarda da devam edecek olan bu süreç içinde pek çok eğlence programına güldürüler yazmış ve program metinleri hazırlamıştır.

Konduk, farklı edebî türlerde eser vermesinin yanı sıra TV yazarlığı ile de tanınmıştır. "Perihan Abla", "Ana" ve "Mahallenin Muhtarları" dizileri uzun yıllar devam etmiş ve yazarın en sevilen senaryoları olmuştur. Türk halkını yerli dizi kavramıyla tanıştıran, mahalle eksenli bir dünya kurarak orta sınıf ve daha alt tabakanın yaşamını ele alan Konduk, sıcak komşuluk ilişkilerinin ve dayanışmanın önemini göstermiştir.

Konduk, 2012'den itibaren çeşitli türlerde kitap yayımlamaya ağırlık vermiştir. Eserlerinde genellikle kadın-erkek ilişkilerini, askerliği, politikacıları, ekonomik sıkıntıları, değişen toplumsal yapıyı ele alan yazar, baskı dönemlerinde delileri ya da hayvanları konuşturarak dolaylı anlatım yöntemiyle mesajını iletmiştir. Konduk, baskı dönemlerinde mizahın geliştiğini ancak gelişimini devam ettirebilmesi için hoşgörünün olması gerektiğini düşünmektedir. Eserlerinde eleştirel mizah anlayışını benimseyen yazar, söyleyecek sözü olan, aksaklıkların görünür hâle gelmesini sağlayan komedileri ve absürd komedi türünü benimsemiştir.

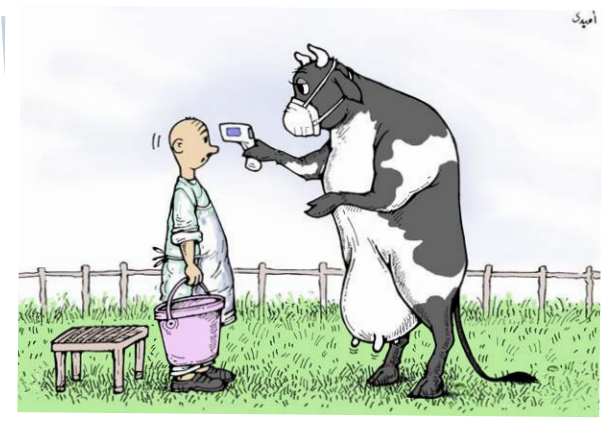
SANATTAN NE HABER?

TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E RESSAM HOCALARIN RESSAM ÖĞRENCİLERİ"

Sakıp Sabancı Müzesi'nin (SSM) yeni sergisi, 1 Haziran'da ziyaretçileriyle buluşuyor. Türkiye'de resim sanatının tarihsel yolculuğunun izlenebileceği sergide, hepsi SSM Resim Koleksiyonu'ndan olmak üzere; Hoca Ali Rıza, Halife Abdülmecid Efendi, Hüseyin Zekâi Paşa, İvan Konstantinoviç Ayvazovski, Şevket Dağ, Hikmet Onat, Hüseyin Avni Lifij, İbrahim Çallı, Nazmi Ziya Güran'ın yanı sıra öncü kadın sanatçılardan Mihri (Müşfik) Hanım'ın aralarında olduğu sanatçıların 115 eseri bir araya geliyor.

"PANDEMİNİN ÇİZGİLERİ" SERGİSİ, AVRASYA GÖSTERİ VE SANAT MERKEZİ'NDE ZİYARETÇİLERLE BULUŞACAK

Aydın Doğan Vakfı'nın, toplumlararası uzlaşmayı, sevgiyi, dostluğu, özgürlüğü ve barışı karikatür ile yayma hedefiyle düzenlediği Aydın Doğan Uluslararası Karikatür Yarışması'na katılan karikatüristlerin çizdiği Covid-19 karikatürleri "Pandeminin Çizgileri" adıyla bir sergiye dönüştü. Pek çok yerde ziyarete açılan sergi şimdi de İstanbul'un yeni çağdaş sanat fuarı ArtContact İstanbul kapsamında 31 Mayıs – 4 Haziran tarihleri arasında Avrasya Gösteri ve Sanat Merkezi'nde yeniden sanatseverlerle buluşuyor.

SANATTAN NE HABER?

ÇEVRİMİÇİ BİR SANAT SERGİSİ: ‘RAHAT HİSSEDİYOR MUSUN?’

British Council’in geliştirdiği yenilikçi çevrimiçi sergi platformu ‘Duvarları Olmayan Müze’ beşinci sergisini açıyor: ‘Rahat hissediyor musun?’ Sergi, kadın deneyimine, aileye ve gezegenimize yakından bakarken kendi içimizde ya da yaşadığımız yerlerde evde hissetmenin ne anlama geldiğini irdeliyor. Türkiye’yi temsilen Rita Aktay, Birleşik Krallık’ı temsilen ise Ritika Biswas’ın küratörlüğünü üstlendiği dijital sergi, 27 Mayıs’tan itibaren http://exhibitions.britishcouncil.org/ üzerinden herkesin erişimine açık olacak.

CRR’DE “İKİ PİYANONUN DANSI”

Piyanist Ece Demirci ve Türev Beki, 20. Yüzyıl’da iki piyano için kaleme alınmış, her biri birer “dans” niteliği taşıyan eserlerden oluşan özel bir seçki ile Cemal Reşit Rey(CRR) Konser Salonu YouTube kanalından yayınlanan konserde buluştu. Konserde; Samuel Barber’ın Souvenirs başlıklı süiti; Vals, Schottische, Pas de deux, Two-step, Tango ve Galop ile, bizleri 1914’lerin New York’una, Plaza Hotel’deki o ünlü eğlencelere götürüyor. Programda Igor Stravinsky ve Astor Piazzola imzalı tango eserleri de yer aldı.

ANLIK NORMAL MÜZİK

Karakol / Beyoğlu Beyoğlu
Devekuşu Kabare / Zeki Alasya, Metin Akpınar

Yazan: Kandemir Konduk

KİTAP KÖŞESİ

Mor Dönem Öyküleri

Kandemir Konduk

Ülkemizin tanınmış mizah, oyun ve senaryo yazarı Kandemir Konduk, "Hayat hep pembe gitmez. Yıllar ve olaylar bazen pembeyi kırmızıya, kırmızıyı bordoya, bordoyu mora çevirebilir" diyor ve mor dönemden kurtulmak için de yazı yazmayı öneriyor.

Kendisi öyle yapmış ve ortaya absürt güldürünün en çarpıcı örnekleri çıkmış. Mor Dönem Öyküleri, yerleşik mizah kalıplarının ilk kez dışına çıkan ve mantığı zorlayan ama hepsinde de kahkaha attıran bir öykü demeti.

İçerik kadar anlatış biçimine ağırlık veren çağdaş espri dolu öyküler... Yerleşik mizah kalıplarının ilk kez dışına çıkan ve mantığı zorlayan ama hepsinden de kahkaha attıran bir öykü demeti...

''1815 yılının 24 Mayıs günü, Firavun adlı bir gemi Marsilya açıklarında görüldü. Kıyıya yaklaştıkça olağanın dışında bir şeyler olduğu seziliyordu. Çok ağır yol alıyordu çünkü...''

Yazarının içinde bulunduğu ve "Mor Dönemim" diye isimlendirdiği şu günlerde kaleme aldığı, gerçekten çok değişik ve şimdiye dek yazdıklarına hiç benzemeyen gülmece öyküleri...

Yayınevi: Bilgi Yayınevi - İlk Basım Yılı: 27.10.2003 - Sayfa Sayısı: 128

Normal bir dijital dergi

Normal olan, boş kalınca bir şeyler okumak
Bazı anlarda da en önemli ihtiyaç doğru bilgiyi okumak
Okumak normal ama, sıradan olmamalı
Anlık ortaya çıkan bilgi ihtiyacını normal bir şekilde karşılamak istedik
Bilgi vermek dışında tek derdimiz var, normal olmak, normalleşebilmek.
Sıradanlaşan anormallikleri anlatabilmek.
Normal derken ne kastettiğimizi aşağıda kısaca özetlemeye çalıştık ancak,
daha da kısası, ideolojik körlük barındırmayan demek yeterli.
Bu anlık bu kadar...

NEDEN ANLIK?

Şu anda neye ihtiyaç varsa ona cevap verdiği/vereceği için...
Anın ihtiyacı olan bilgileri içerdiği için...
O anlık ruh halimizin yansıması...
veya o anlık tepkimiz...

NEDEN NORMAL?

Normal olanın, olması gerekenin eksikliğini çektiğimiz için...
Popüler olan normal olandan uzaklaştığı için...
Popüler olana dair konuşulanlar normal olmaktan çıktığı için...
Moda, trend kelimelerinin tarif ettiği şeyler normallikten çok uzaklaştığı için...
Sıradanlaşan anormallikleri fark etmek gerektiği için...
Marjinallik normal sanılmaya başladığı için...
Normal olanlar, kendini marjinal sanmaya başladığı için...
Normal olanlar sesini kesip konuşmadığı için...
Marjinaller konuşup normalleştiği için...
Anormalin normalleşmesini anlatabilmek için...
Anormalliğin sıradanlaşması normal olmadığı için...
İdeolojik körleri okumaktan sıkıldığımız için...

KÜNYE

Sahibi
Aabir Yayın Dağıtım Danışmanlık Eğitim ve Araştırma Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
ve Genel Yayın Yönetmeni
Hilmi Atıl Ünal

Görsel Tasarım:
Serkan Korkmaz / Lagalugacılar

Dijital Altyapı ve Uygulama:
Lagalugacılar
www.lagalugacilar.com

İletişim Adresi
Kısıklı Mahallesi, Alemdağ Caddesi,
No:60 F Blok, Daire 7
Üsküdar / İstanbul

Tel: +90 0216 521 60 11
Email: info@normaldergi.com

Aabir Yayın Dağıtım Danışmanlık Eğitim ve Araştırma Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi
Ticaret Sicil No: 930524
Vergi Dairesi: Ümraniye VD.
Vergi No: 0012081908
Mersis No: 0001208190800001